

Sygn. akt VU 781/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2019 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant st. sekr. sądowy Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2019 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania M. G. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 6 listopada 2018 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu M. G. (1) prawo do emerytury od dnia (...) roku.

Sygn. akt V U 781/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2018 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. G. (2) prawa do emerytury, wskazując w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B..

W odwołaniu z dnia 26 listopada 2018 roku M. G. (1) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury, podnosząc, iż w kwestionowanym przez organ rentowy okresie wykonywał pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących większej niż 15.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

wnioskodawca M. G. (1), urodzony (...), złożył w dniu (...) roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt ZUS). Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym wymiarze: 25 lat, w tym 24 lata, 8 miesięcy i 20 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach

szczególnych zaliczył odwołującemu okres zatrudnienia od dnia 1 lutego 1993 roku do dnia 31 stycznia 1999 roku w wymiarze: **5 lat, 10 miesięcy i 5 dni** (okoliczność bezsporna).

Od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w B., pracodawca w świadectwie pracy z dnia 04.11.1991 roku wskazał, iż ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kierowcy autobusu, zaś w kartach wynagrodzeń wskazano, iż skarżący pracował na stanowiskach: kierowcy, kierowcy-mechanika oraz kierowcy autobusu (dowód: świadectwo pracy, k. 11-12 akt o ustalenie kapitału początkowego, zaświadczenie, k. 14 akt o ustalenie kapitału początkowego, zaświadczenie o wynagrodzeniu, k. 25 akt o ustalenie kapitału początkowego, karty wynagrodzeń k-9-17 akt ZUS).

W Przedsiębiorstwie (...)

w B. zatrudnieni byli kierowcy autobusów i mechanicy. Zakład posiadał około 50 autobusów. Na terenie przedsiębiorstwa znajdował się warsztat mechaniczny, w którym dokonywało się napraw pojazdów, skarżący nigdy w tym warsztacie nie był zatrudniony. Kierowcy, w tym powód, kierowali autobusami marki J. (...) i (...), które miały więcej niż 30 miejsc siedzących oraz dodatkowo miejsca stojące. W razie zaistnienia awarii pojazdu, był on odstawiany do warsztatu, a kierowca otrzymywał pojazd zastępczy.

Wnioskodawca w pełnym wymiarze czasu pracował na stanowisku kierowcy autobusu, którym dowoził pracowników do (...). Nigdy nie zajmował stanowiska mechanika i nie naprawiał pojazdów, zdarzało się jedynie sporadycznie, iż w trakcie kursu zmuszony był wymienić w pojeździe uszkodzone koło (dowód: zeznania świadka A. C., nagranie od 6:56 do 9:45, k. 11 odwrót, zeznania świadka A. J., nagranie od 11:35 do 14:18, k. 11 odwrót, zeznania świadka M. P., nagranie od 17:18 do 21:29, k. 12, zeznania wnioskodawcy, nagranie od 21:29 do 25:40, k. 12 protokół rozprawy z dnia 25 lutego 2019 roku).

Pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres zatrudnienia od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku. Przedsiębiorstwo (...) i (...) w B. nie istnieje (okoliczności niesporne.)

Świadek A. C. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresie od dnia 03.05.1984 roku do dnia 31.03.1993 roku, A. J. w okresie od dnia 13.05.1985 roku do dnia 21.10.1992 roku, zaś M. P. od dnia 23.10.1978 roku do dnia 09.06.1981 roku oraz od dnia 10.06.1981 roku do dnia 09.06.1981 roku, wszyscy na stanowisku kierowcy autobusu (dowód: okazane na rozprawie świadectwa pracy oraz legitymacja ubezpieczeniowa protokół rozprawy k-11v., 12). A. C. oraz A. J. posiadali zapis w świadectwie pracy, iż zatrudnieni byli na stanowisku: „kierowca-mechanik”, choć nigdy pracy mechanika nie wykonywali, w pełnym wymiarze przez cały okres zatrudnienia pracowali na stanowisku kierowcy autobusu (dowód: zeznania świadka A. C. k-13 płyta 00:05:53 i dalej, A. J. 00:11:35 i dalej).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie podlega uwzględnieniu, albowiem w toku postępowania wnioskodawca wykazał, że jego staż pracy w warunkach szczególnych wynosi, co najmniej 15 lat.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm. ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000r. II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ugruntowany jest pogląd, że tylko praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Praca w szczególnych warunkach to przy tym praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009r.,

I PK 194/08, LEX nr 528152; z dnia 6 czerwca 2011r., IUK 393/10, LEX nr 950426).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Wnioskodawca spełnia bowiem pozostałe warunki przyznania prawa do emerytury, to jest ma wymagany co najmniej 25 – letni okres zatrudnienia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i ukończył 60 rok życia. Natomiast do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył odwołującemu jedynie okres zatrudnienia jedynie w wymiarze: 5 lat, 10 miesięcy i 5 dni.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w kwestionowanym przez organ rentowy okresie był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych i aktach sprawy. Spornym zaś pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie wykonywania obowiązków kierowcy, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy zakwestionował bowiem, aby wnioskodawca w wyszczególnionym w zaskarżonej decyzji okresie wykonywał pracę rozumianą w myśl obowiązujących przepisów jako praca w warunkach szczególnych.

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

W konsekwencji niewystawienie przez zakłady pracy świadectw wykonywania prac w warunkach szczególnych, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie, nie może być wyłączną podstawą odmowy przyznania prawa do emerytury. Dla spełnienia wymagania wykonywania pracy w szczególnych warunkach istotne jest jedynie to, czy taka praca była przez pracownika faktycznie wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla stanowiska, na którym te warunki występowały (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 roku, sygn. akt I UK 9/12). Rolą Sądu w przedmiotowym postępowaniu było zatem ustalenie faktycznego zakresu obowiązków skarżącego w kwestionowanym przez ZUS okresie zatrudnienia.

W tym miejscu podkreślić należy, że wnioskodawca domagał się zaliczenia do stażu pracy roszczonego w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B..

Mając na uwadze, iż organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres: 5 lat, 10 miesięcy i 5 dni, Sąd uznał za najistotniejszym w sprawie ustalenie, czy skarżący wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku. Uwzględnienie bowiem tego okresu było niezbędne dla ziszczenia się korzystnego dla wnioskodawcy skutku procesowego w postaci uznania wykazania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych i w konsekwencji przyznania prawa do emerytury.

Weryfikacja zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz zeznań świadków, a także zeznań samego wnioskodawcy, zezwała na uznanie, iż w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Zaznaczyć w tym miejscu trzeba, że pracodawca odwołującego przyjmował różnorodne nazewnictwo stanowisk prac – kierowca, kierowca – mechanik, kierowca autobusu, jednak okoliczność pełnienia przez odwołującego obowiązków kierowcy autobusu powyżej 15 miejsc siedzących została potwierdzona również za pomocą subsydiarnych środków dowodowych w postaci zeznań świadków i samego wnioskodawcy. Zeznania te, Sąd poddał weryfikacji w myśl dyrektywy zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. i uznał za wiarygodne i przekonujące. Świadkowie w sposób logiczny i konsekwentny wykazali, że skarżący w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę kierowcy autobusu. Świadek A. C. zeznał, że wnioskodawca pracował jako kierowca autobusu, który przewoził powyżej 30 osób i nie pełnił obowiązków mechanika w warsztacie. Świadek nie posiadał wiedzy, z jakiego powodu zarówno on, jak i skarżący, mieli wpisane w angażach stanowisko kierowcy – mechanika, uznał, że wynikało to być może z faktu, iż w trakcie przejazdu zdarzało im się wymienić uszkodzone koło. Świadkowie: A. J. oraz M. P. również potwierdzili, że ubezpieczony pracował tylko i wyłącznie w pełnym wymiarze czasu pracy, jako kierowca autobusu, a zeznania te spójne z zeznaniami ubezpieczonego, które Sąd uznał za wiarygodne. W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi

zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15. Ubezpieczony nie był w tym czasie kierowany do innych prac.

Prace na stanowisku kierowcy autobusów o liczbie miejsc powyżej 15 są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z **wykazem A, działem VIII poz. 2** załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Podkreślić w tym miejscu należy, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 9504262, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 maja 2015 roku, sygn. akt III AUa 1176/14). Ubezpieczony taką pracę w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał.

Reasumując, zaliczenie okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 16 czerwca 1980 roku do dnia 31 października 1991 roku, jest wystarczające dla osiągnięcia przez skarżącego wymaganego, 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, ma ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał wnioskodawcy M. G. (2) prawo do emerytury od dnia (...) roku tj. od dnia złożenia wniosku.